

Križev pot našega gospodarstva

Občni zbor Društva industričev in veletrgovcev v Ljubljani

Ni bolj zanesljivega barometra za stanje našega gospodarstva, kakor je udeležba na občnih zborih vodilnih strokovnih in stanovskih gospodarskih organizacij. Zanesljivost tega barometra se je včeraj na občnem zboru Društva industričev in veletrgovcev zopet enkrat izkazala. Stiska našega gospodarstva, ki postaja že pravi križev pot za naše gospodarstvo, kakor je dejal predsednik Stane Vidmar, postaja vedno večja in tako je bila tudi včerajšnja udeležba na občnem zboru tako velika in odlična, kakor že dolgo let ne. In med udeleženci so bili zastopniki naših prvih industrij in veletrgovin, od katerih vsaka je za naše gospodarstvo pomembna in katerih zastopniki so ne le upravičeni, temveč naravnost poklicani, da povedo, kako je mogoče spraviti naše gospodarstvo iz sedanjih zagat in kako je mogoče obvarovati našo pokrajino pred popolno pavperizacijo.

Pri vsej umerjenosti in predanosti, ki je lastna našim gospodarskim ljudem, pa njih beseda le ni mogla biti prizanesljiva, kadar so odkrivali vse težave in nepotrebne vzroke našega propadanja. Oni, ki zahtevajo v svojih pisarnah natančno, vestno in hitro poslovanje, morajo zahtevati enako poslovanje tudi v državni upravi. Kajti če takšno poslovanje v državni upravi ne bo doseženo, potem naj se nihče ne udaja iluziji, da bi se razmere kdajkoli zboljšale. Zato so morali naši praktični gospodarji ne le kot dobri gospodarji, temveč tudi kot dobri patrioti, ki brez fraz, zato pa s tem večjim dejanskim delom delajo za napredek države, nastopiti proti vsem napakam, ki preprečujejo, da bi se v naši državi že enkrat začela izvajati dobra in pravilna gospodarska politika. Krivi pred narodom in pred državo bi bili, če ne bi te svoje konstruktivne kritike tudi odločno in odkrito povedali!

Zato pa je tudi dolžnost odgovornih činiteljev tem večja, da njih predloge uvažujejo in da jih čim prej tudi izvedejo! Je naravnost že zadnja ura, da se neha z omalovaževanjem predlogov in zahtev gospodarskih stanov ali pa mora zadeti naše gospodarstvo najtežja in že nepopravljiva katastrofa.

Dovolj je že bilo odlašanja in nesrečnega eksperimentiranja, zadosti dolgo traja tudi že križev pot našega gospodarstva, da se že enkrat krene na novo pot — na pot prave gospodarske politike!

Ob 10. dopoldne je otvoril občni zbor Društva industričev in veletrgovcev njegov predsednik Stane Vidmar, konstatiral njegovo sklepčnost in pozdravil vse zborovalce, zlasti pa vse goste, in sicer:

zastopnika apelacijskega sodišča dr. M. Juvanca,
zastopnika okrožnega sodišča dr. Rupnika,
zastopnika mestne občine ljubljanske dr. Rupnika,

gen. tajnika Zveze industričev inž. Milana Šukljeja,
ravnatelja velesejma dr. Dularja,
zastopnika Zveze trg. združenj tajnika inž. Šušteršiča,
zastopnika Združenja trgovcev v Ljubljani tajnika Šmuca,
zastopnika Trg. dr. »Merkur« Zvonimira Lukiča,
nar. posl. Rajka Turka in zastopnike tiska.

Občni zbor je pozdravil predsednik Zbornice Ivan Jelačin, ki se ne more udeležiti občnega zbora, ker je nenadoma zbolel.

Pismo sta pozdravila občni zbor tudi zagrebško društvo za zaščito upnikov in Kreditorenverein. Svojo odsotnost je opravičil vodja podružnice Narodne banke g. Gregorič ter več uglednih tvrdk. V toplih besedah se je nato predsednik spominjal umrlih članov, in sicer Dragotina Hribarja, Janka Popovića, Petra Teslića, Frana Lipeja, Suppanca, Evgenije Hribar, Ane Majdič in Aleksandra Podvinca. Na predsednikov poziv so zborovalci primerno počastili njih spomin.

Sledilo je

poročilo predsednika Vidmarja

Tudi letošnji občni zbor opravljamo še vedno v dobi, ki je morda bolj kritična kot prejšnja, v dobi splošne negotovosti, nemirnosti in neurejenosti. Takšni časi so težki za vse, stokrat težki zlasti za podjetnika, ker nima nobene trdne in zanesljive kalkulacijske baze, ker ne more v takih razmerah računati s trajnostjo in stalnostjo katerekoli komponente svojih proračunov in načrtov. S trudom, s skrbmi in žrtvami si uredi in spravi v tek svoj obrat. Po težkih izkušnjah in dragih poizkusih naveže končno ugodne zveze, si poišče odjemalce za svoje blago in najde najboljše dobavitelje za surovine. Toda komaj si vse srečno spravi v tek, že zažvižga bič nestalnosti nad njim. Napeto ozračje nad našo zmrevarjeno Evropo, pa če hočete nad vsem svetom, ni našlo dovolj olajšanja in ohlajenja v svetovni vojni. Še vedno je prenasličeno z elektriko in vsako toliko časa švigne strela, ki lahko zaneti ogromen požar. Že samo pričakovanje tega usodnega bliska zadržuje razvoj vsega življenja, zlasti pa še gospodarskega. Četudi so strele, ki švigajo sedaj, še po večini vodene, vsaj v naši bližini, vendar udarjajo že te dovolj težko po gospodarstvu. Ni in ni mogoče priti do rednega plodnosnega dela, vedno znova nam prevrnejo nepriznani dogodki, odredbe in uredbе vse naše načrte, vedno znova moramo pričenjati od početka. Če se samo spomnimo težkih, obupnih naporov za rešitev svojih obratov, ko so nas zadnja leta zajela brezobzirno in nepremišljeno odredbe, kakor devizna zapora, zakon o prisilni poravnavi izven konkurza in kmečka zaščita, če se spomnimo, v kakšne težave je spravila vse gospodarstvo nepotrebna in le po kratkovidnosti in ozkosrčnosti, da ne rečem celo zlonamernosti nekaterih krogov izzvana kriza denarnih zavodov, če se le malo spomnimo na vse to, se moramo čuditi trdoživosti in odpornosti našega gospodarstva, da je preneslo te udarce in ohranilo vsaj golo življenje in obstoj.

Toda jedva je gospodarstvo pričelo zopet nekoliko dihati in kazati, da še živi, je že dobilo

novi darilo v obliki sankcij,

ki so prinesle zlasti našemu slovenskemu gospodarstvu ogromno škodo. Naš izvoz, ki je bil v glavnem usmerjen v Italijo, je ohromel, nešteta podjetja, ki

so bila navezana le na ta trg, so ustavila svoje obrate in odpustila svoje nameštence. Nihče ne vpraša, kaj bo s temi podjetji, kaj bo s temi nameštenci? Da se je preskrbelo v kompenzacijo za ta izpadek drugih tržišč, da so ljubi zavezniki, ki so zahtevali sankcije, prevzeli sami ta del našega izvoza, bi bilo vse v redu. Toda tako zvane kompenzacije z uvoznimi ugodnostmi so skoraj brez pomena. Na resnične kompenzacije bomo pa zaman čakali, kajti tako daleč to prijateljstvo ne gre. Sami si moramo iskati možnosti, sami moramo prenesti ogromno škodo ter biti nazadnje še hvaležni velikim zaveznikom, ki od nas le zahtevajo vseh mogočih žrtev, ki pa so najslabši, skoro bi rekli, nikakršni odjemalci naših pridelkov.

Naše gospodarstvo skuša najti izhod iz zagate, s podvojeno silo se je vrglo na ostala tržišča, ki so sprejemala vsaj del našega izvoznega blaga. Toda klirinški saldi so rasli ponekod previsoko v našo korist, drugod pregloboko v naše breme. Izplačila so zato zastala in tako vidimo tudi te poizkuse zavrti. Pa ne samo naši izvozniki, temveč tudi naši uvozniki so zadeti po sankcijah. Jedva ustvarjene dobre zveze z dobavitelji so bile prekinjene čez noč, nastale so težave z nabavo surovin, zastoj v obratovanju itd. Naj omenim le tekstilne stroke, ki so nabavljale na pr. bombažno prejo večinoma iz Italije. Radi sankcij se je obrnilo povpraševanje v ČSR. Komaj smo našli tam novih dobaviteljev, sledi že kontingentiranje izvoza iz ČSR, ker češki dobavitelj radi neugodnega klirinškega stanja ne pride po celo leto do svojega denarja. Zopet so nastale zadrege, stiske za material, kar gotovo ni ugodno vplivalo na uspešnost dela. Išli si torej drugje zopet novih dobaviteljev, da boš morda jutri zadet po uredbi o regulaciji uvoza in izvoza. Križev pot podjetnika nima samo 14 postaj. Naš križev pot je, kakor izgleda, brez konca.

Niti oddahniti se ne moremo, že imamo novo strašilo pred vrati.

Kontrola uvoza in izvoza

je lahko dobra stvar, toda po tem, kar slišimo o tej uredbi, se močno bojim, da bo zopet veliko premalo premišljena in preudarna zadeva, ki bo prinesla le novih težav, novih ovir in nepopravljivo škodo. Take odredbe

Rudolf Stermecki 60 letnik

V sredo, dne 22. aprila 1936 praznuje Rudolf Stermecki, veletrgovec v Celju, 60 letnico rojstva. Ni težko o tem velikem možu pisati, saj je vse vidno, kar se lahko govori o njem.

Rojen je bil 22. aprila 1876 na Bizeljskem, ki je Slovencem dalo že toliko zaslužnih mož. Po dovršeni ljudski šoli se je izučil trgovine pri tvrdki Matheis v Brežicah, nato je kot trgovski pomočnik služboval v Laškem in Kočevju do vpoklica k vojakom, kjer je služil 3 leta pri 87. polku v Celju. Po vojaščini je bil trgovski pomočnik v Žužemberku, nazadnje pa v Ljubljani pri tvrdki Miklavc, nakar se je začetkom leta 1905. etabliral kot samostojni trgovec z manufakturo in modo v Celju v hiši, kjer se nahaja sedaj njegov znan »Trgovski dom«.

Njegova trgovina je rasla in se razširjala iz leta v leto kakor mravljišče, saj je naš g. Stermecki znan kot neumoren delavec, ki ga je treba samo primerjati z mravljo, ki žida svoje mravljišče. Iz malega lokala v prtiličju je nastal »Trgovski dom« treh nadstropij, kjer se nahajajo pisarna in lastni poštni oddelek, knjigovodstvo in posebni reklamno-propagandni odsek ter en grob oddelek, medtem ko je v vsem prtiličju velika detaljna prodajalna mešane, tekstilne, galanterijske in konfekcijske stroke.

Stermeckega je šteti med ustvaritelje slovenske trgovine v Celju in sploh na bivšem Štajerskem, saj je bil ob prihodu v Celje takorekoč edini slovenski manufakturst. Že leta 1908 je izdal katalog, kojega naslovna stran je nosila napis: »Jugoslovanska razpošiljalnica«. To ga je pri takratnih razmerah stalo precej žrtev, kmalu nato mu je pobesnela nemška druha pobila vse napisе na lokalu, okna in steklo na izlozbah, izgredi proti njemu so se ponovili takoj po septembrskih dogodkih leta 1908. (v Celju, Ptuj in Ljubljani). Železni Stermecki kljub temu ni klonil, ampak nadaljeval je započeto delo do vrhunca in do popolne zmage. Od malega trgovca z drema nameštencema se je povzpел do veletrgovca z nad 120 uslužbenci. Njegova trgovina je poznana ne le v Celju in bližnji okolici, ampak po vsej državi kot ena največjih in najsolidnejših trgovin.

S svojim vsakoletnim koledarjem in cenikom, ki jih pošilja po vsej državi, je postal tudi radi svoje solidnosti znan in čislán, kakor le malokdo.

Udeleževal se je pa tudi izven trgovine v nacionalnem delu, da je ves nacionalni preporod Celja in okolice več ali manj povezan z

njim. Stermecki je bil 3 polna leta pred preobratom predsednik takratnega Slovenskega trgovskega društva, ki je veljalo za nekaj slovenski trgovski gremij, ker v bivšem celjskem Handelsgrremium ni bilo prostora za Slovence. Na čelu Trgovskega društva ga vidimo zopet v letih 1918. in 1919.

Ko so Slovenci 24. septembra 1919 v gremiju trgovcev z 71 glasovi zmagali, je postal naš jubilančni predsednik gremija in to funkcijo opravlja nepretrgoma še danes, tako da je eden najstarejših predsednikov te tako važne organizacije. Združenje trgovcev za mesto Celje vodi z njemu lastno energijo tako vzorno, da Združenje lahko prištevamo med eno najboljših v Dravski banovini, za kar je že ponovno od višjih oblasti prejelo vsestransko priznanje.

Pa ne samo v trgovskih krogih uživa naš slavjenec vse zaupanje, poverjena so mu bila tudi druga častna mesta, saj je Stermecki že več let svetnik Zbornice za TOI, od lani tudi podpredsednik velike celjske mestne občine in banovinski svetnik. Velja za enega najboljših gospodarskih strokovnjakov in za pobornika pri večletni akciji za komasacijo obeh celjskih občin. On je namreč na čelu celjskih gospodarskih krogov izposloval, da je preje malo mestece postalo veliko mesto Celje. Njegovo ime je v veliki meri tudi pripomoglo, da se je po letih truda vendar enkrat začelo misliti na tako potrebno regulacijo Savinje.

Znano je, da ima Stermecki za vsako delo, ki se ga loti, že naprej izdelan načrt, od kojega pod nikakim pogojem ne odstopi, dokler načrt ni izvršen.

V tej njegovi željni vztrajnosti je tudi ključ njegovih velikih uspehov.

Vse te velike uspehe pa je doživljal naš jubilančni tudi zato, ker je bilo njegovo rodbinsko življenje vedno naravnost vzgledno.

Na žalost mu je njegova gospa soproga 4. februarja 1936 umrla. Stala mu je vsikdar ob strani in mu pomagala na vseh življenjskih poteh. Njegov sin edinec Ruda služi kot dijak prostovoljec pri konjenici v Zemunu, obe hčerki pa ste omoženi, Nada z g. Kobijem iz ugledne rodbine Kobijev na Bregu pri Borovnici, Vera pa z dr. Havranekom, ki se sedaj specializira v Berlinu.

Naj končno še imenimo, da je »Trgovski dom« R. Stermecki v Celju ena največjih trgovskih podjetij in razpošiljaln v državi, kar menda ne bo treba še posebej omenjati.

K 60letnici našemu g. Stermeckemu prav priskrbeno čestitamo in mu želimo, da nam bodi ohranjen še mnoga, mnoga leta!

naše gospodarstvo ne prenese več nobenih eksperimentov.

Kakor čujemo, bo v bodoče pri uvozu treba predlagati tudi neke izjave, ki vsebujejo med drugimi tudi vprašanje, kdaj in kako bomo plačali uvoženo robo. Ta izjava bo seveda kolkovana. Gre torej tudi pri tem zopet za takse, ki bodo, kakor čujemo, precej visoke, torej podražitev. Res si najna misel! Povišajmo prometni davek, povišajmo luksuzni davek, povišajmo takse in vpejimo še nove takse, tako se bo

blago prav gotovo toliko pocenilo, da bomo državnim nameščencem lahko še znižali plače. Človek strmi nad modrostjo in logiko teh odredb! Zanimiva pa je tudi popreje omenjena zahteva, navesti kdaj in kako bomo plačali račun za uvoženo blago. Kar brez dolgega premišljanja bo večina menda vpisala v to rubriko: »Plačal bom, kadar bom imel denar za to.« Vse te stvari so lahko lepe in dobre za zeleno mizo, toda v praksi je stvar pač nekoliko drugačna. Zato moramo prav resno in odločno zahtevati, da se nam ne nalaga novih bremen, da se našega dela s kakšnimi novimi neumestnimi uredbami in odredbami vsaj ne ovira, če se ga že podpirati neče ali ne zna. Če že moramo biti molzna kravica, naj nas ne mučijo neprestano po nepotrebnem, saj že itak izgleda naša gospodarska politika kakor gospodar, ki hoče od krave vsak dan več mleka, pri tem ji pa vsak dan zmanjšuje obrok krme.

Ko smo že pri uvoznih težavah, naj omenim še

novi, v resnici čudne odredbe.

Rabat, t. j. popust na ceni, se na carinarnicah več ne upošteva. Ravno tako se ne priznajo **franki pošiljke**, t. j. voznina se približa, četudi je roba poslana franco. Ta nova moda dokazuje popolno nepoznanje trgovine, dokazuje pomanjkanje vsakega razumevanja, kajti če mi je dobavljalec odobril primeren rabat ali popust, je s tem znižal ceno kot velikemu odjemalcu in stane torej blago faktično toliko manj. Ravno tako je voznina pri franki pošiljkah naravno že vključena v cenah, kajti noben dobavljalec ni tako radodaren, da bo voznino doplačeval iz svojega radi kavalirstva. Vse to je več kot jasno. Ni pa to jasno neznanim strokovnjakom, ki so skuhalili te nove modrosti. Res je, da bomo mi pač zahtevali od svojih dobavljalcev, da vstavljajo v račune le neto cene itd., toda gotovo število pošiljk bo le začetnih po tej novosti in plačale bodo velike razlike čisto neupravičeno. Mi moramo najenergičneje protestirati proti takim neumestnim in nepravilnim odredbam, ki nimajo prav nobene praktične vrednosti, nam pa napravljajo nepotrebne sitnosti in stroške.

Na vsak korak se nam torej kopičijo težave in marsikatero podjetje je že padlo pod udarce te čudne politike. Nekatere odredbe, kakor sankcije, so vplivale na posamezna podjetja tako katastrofalno, da so morala ustaviti obrate in odpustiti nameščence. Druga zopet so obratovanje reducirala, znižala mezde in plače, znižala število delovnih dni itd. Vse to pa ima **ogromen vpliv na vso našo trgovino, obrt in industrijo**, ker je povezanost gospodarstva pač takšna, da ni mogoče uspevati eni panogi, kadar druga propada. Res je, da izvirajo nekatere težave iz splošne zmede v mednarodnih odnosih, zato pa je toliko manj potrebno, da povečujemo te težave še z lastnimi domačimi ovirami in cokoljami, s sterilnostjo naše gospodarske politike in popolnim pomanjkanjem smisla za stvarno delo.

Kako bi se mi vsi oddahnili, ko bi vsaj enkrat doživeli resen polokus energičnih reform, resne rešitve najbolj perečih vprašanj! Kajti ne samo težke eksplozije politične napetosti, ampak tudi večno tajinstveno namigavanje in govorjenje o gotovih »zaščitah« ustvarjajo občutek negotovosti, ovirajo podjetnost in zadržujejo normalizacijo gospodarskih razmer. Vsak dan prihajajo vesti o pretresljivih dogodkih v državi, še več pa se stori alarmantnih vesti po zaslugi cenzure, ki preprečuje faktom odgovarjajoče poročanje časopisja in s tem na široko odpira vrata nekontroliranemu pretiranju in izmišljotinam, ki povečujejo zbeganost. Zato bi bil že skrajni čas, da se nepotrebna cenzura odpravi, da se

obnovi svoboda tiska in zborovanj,

kajti ne glede na važnost javne kritike je pametneje, da ljudje

vidijo in slišijo vso resnico, četudi bi bila žalostna, kakor pa da si radi neinformiranosti in krivih vesti ustvarjajo v svoji domišljiji še desetkrat hujše slike. Glede gospodarstva pa je jasna beseda, javna kritika in obravnavanje vseh važnih vprašanj, in sicer popolnoma odkrito in brezobzirno, le zdravo in potrebno. To bi le razčistilo nezdravo ozračje in onemogočilo gnulobu, to bi onemogočilo razne našičke afere in licencance.

Ko sem že omenjal razne nekontrolirane vesti, naj še omenim vest, ki se širi te dni o pripravih za nekak moratorij za vse dolgove do leta 1932. Koga zopet tukaj čevlji žuli, ne vem. Gotovo pa je, da take vesti že same po sebi slabo vplivajo, o učinku takega moratorija in posledicah take odredbe pa mislim, da ni treba govoriti. Če ne bomo nehali s temi zaščitami in moratoriji, potem bi bilo res najbolje, da bi storili tako, kakor sem dejal pred leti, ko so se pričele nesrečne poravnave, že na enem našem občnem zboru: »Napravimo križ čez vse dolgove na vse strani po stavku iz očenasa: Oče odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.« Če bi bili takrat res tako storili, bi nas bilo sicer res bolelo. Začetni bi bili morali znova, toda danes bi bili morda že rešeni vseh zaščit. Tako pa gre to mrcvarjenje naprej brez konca in kraja.

Če že omenjam zaščite, ne morem preko znamenite

kmečke zaščite.

Pri nas se vedno tako rado poudarja, da smo agrarna država, da je treba vso skrb posvetiti kmetu, da je njemu treba pomagati itd. In pri nas smo mu res pomagali in mu kar naprej pomagamo. Leto za letom ga zaščitujemo in toliko je ta revež zaščiten, da je od same zaščite in pomoči prišel popolnoma na psa. Kajti čisto nekaj drugega je poštena pomoč, ki omogoči človeku, da s pridnim in vztrajnim delom pride na zeleno vejo, nekaj čisto drugega pa je zopet demagoško obljubljanje brisanja dolgov, volilno varanje za davčno prostostjo itd. **Obljubljati brisanje dolga na tuj račun je kaj lahko**, njega izvršitev pa brez težkih potresov ni mogoča. Zato čujemo druge zaščitnike in strokovnjake izjavljati, da je edini način rešitve kmečkega vprašanja v zvišanju cen kmečkih pridelkov. Morda res, skoraj gotovo bi to pomagalo kmetu, toda kako doseči to zvišanje? Prav gotovo se tega zvišanja cene ne more doseči z zmanjševanjem obtoka denarja, z znižanjem plač in dohodkov javnih nameščenec, z draženjem vseh najnujnejših potrebščin z ogromnimi novimi davki, trošarinami, takсами in tako dalje. Tudi kmečko vprašanje bo rešeno pri nas, kakor ostala važna vprašanja, šele takrat, ko se bo pričelo resno delati in gospodarsko misliti, ko bo konec vpliva brezsrčnih in brezvestnih političnih spekulativ in izkoriščevalcev. Dokler bo šla pa gospodarska politika pri nas dosedanja pota, ne bo rešeno ne to in še marsikatero drugo vprašanje.

Človek ima vtis, kot da so pri nas tudi odločilni ljudje slepi in gluhi, ker drugače ni mogoče razumeti te čudne gospodarske in finančne politike. Jaz ne vidim prav nobene ženialnosti v takšni finančni politiki, ki spravlja državni proračun v ravno težje z enostavnim zviševanjem davkov, taks, trošarin in carin in z zniževanjem plač javnih nameščenec. Efekt take politike je prav posebno viden pri nas v Sloveniji. Dejstvo, da je v zadnjih treh in pol letih padlo število obrtniških in trgovskih obratov v Sloveniji za več ko 7000, govori dovolj zgovorno o posledicah te finančne politike pri nas. Toda če se je število obratov tako strašno skrčilo, pa se je zato ogromno povečala vsota pridobnine. To pomeni, da je skoro 80 % višja pridobnina padla na veliko manjše število davkoplačevalcev. Proces krčenja števila davkoplačevalcev se nadaljuje. Mi vidimo neprestano manjšanje kroga plačujočih in večanje bremen. Kaj bo takrat,

ko še ti maloštevilni omagajo, o tem ne razmišlja tam zgoraj menda nihče.

Poglavje davkov

Je za nas Slovence še prav posebno grenko vprašanje. Ker smo bili vedno bolj papeški kot papež sam, smo bili za svojo pridnost, podjetnost, varčnost in sposobnost pri odmerah in plačevanju vedno širokogrudno protežirani. Vse statistike kažejo silno preobremenitev Slovenije, vsaka nova taksa, trošarina ali davščina je po čudnem naključju tako pripravljena, da pade levji delež baš na Slovenijo. Že v neposrednih davkih vidimo nepravilno razmerje, da plača Slovenija, ki tvori ca. 8 % vsega prebivalstva države, čez 12 % vseh neposrednih davkov. Pri ostalih davščinah je to razmerje še hujše. Kaj naj pa rečemo o trošarinah, pa o prometnem davku, ki ga mi tako točno in vestno plačujemo, o katerem pa drugje kar nič slišati nečemo. Pa ne le same odmere so tako krivične, mi tudi v resnici plačamo odmerjene davščine, trošarine in takse, drugod je pa ta stvar bistveno drugačna. Saj imamo v spominu oni dve milijardi davčnih zaostankov, za katere je bil odrejen dolgoročni odlog plačila. V teh dveh milijardah ni bilo slovenskih zaostankov skoraj nič. Gospoda! Mi moramo jasno in odločno povedati, da hočemo biti že končno enakopravni v tej državi, ki je naša, povemo odkrito in odločno, da je mera krivic polna in da nismo pri-

pravljeni več prenašati tega izrabljanja!

Če pa smo obsodili krivično obremenjevanje, moramo pogledati tudi drugo stran, to je

prejemanje od države.

Res, gospoda, tu imamo pa veliko povedati. Pred kratkim je neki dnevnik poročal, da si bo gospod predsednik vlade ob priliki svojega bivanja na Bledu ogledal tudi javna dela v Sloveniji. Če bi ne sprejeli prav vsi Slovenci te vesti kot ironije, kot dober dovtip, bi nastalo na Bledu neverjetno prerivanje, ker bi hoteli tisoči in tisoči prisostvovati temu ogledovanju tako skritih in nevidnih javnih del. (Odobranje.) Saj menda poznate vsi naše krasne asfaltno ceste, nove železniške proge in občudujete velike državne zgradbe v Sloveniji! V tem nas res vse preveč razvajajo! Mi smo sicer že utrjeni in smo ob vsaki obljubi že v naprej prepričani, da bo ostalo le pri obljubi in načrtu, toda končno tudi najbolj potrpežljivega mine potrpljenje. Ta igra se mora enkrat nehati, dovolj smo žrtvovali, predolgo smo mirno prenašali to zapostavljanje. Sedaj pa zahtevamo in to odločno zahtevamo! V času, ko je pri nas radi sankcij obstala vsa lesna industrija in izgubilo zaslužek toliko tisočev ljudi, v času, ko se v Beogradu investirajo ogromni milijoni v razne palače, mostove, ceste in pristanišča, naj mi mirno čakamo odločenja in naj molčimo k vsem tem krivicam?

Zahtevamo javna dela,

zahtevamo svoj delež, zahtevamo enakopravnost v vseh ozirih, ne pa samo v dajanju. Nimamo javnih del, izvoz lesa nam je zaprt, premogovne dobave državnim železnicam so reducirane, beda je vsak dan večja, pri tem pa odvajamo strahotne vsote. Zato smatramo za svojo dolžnost, da opozarjamo in zahtevamo remediuro, dokler je še čas. (Tako je!) Naj tudi tam zgoraj že enkrat spoznajo, da je struna prenapeta.

Pa pustimo, gospoda, to žalostno poglavje, ki nima konca, kakor nima konca zamotanost naših notranjepolitičnih razmer. Vse te pojave, vse to zlostavljanje Slovenije in njenega gospodarstva, vse to naštevam le v dopolnilo slike razmer, v katerih morata naša industrija in veletrgovina poslovati. Gotovo te razmere niso rožnate in jasno je, da so uspehi podjetij tem razmeram odgovarjajoči. Če podčrtamo še nemogoče notranje politične razmere, napetost in nevarno vzemirjenost, potem je slika razmer, v katerih morajo naša podjetja delati, precej popolna.

Ne stojmo v ozadju!

Toda gospoda, kolikor je slika žalostna, obupna, če hočete, toliko se moramo tudi potrkati na prsa in priznati, da je situacija takšna tudi po naši krivdi. Ne, ker bi sodelovali pri tem uničujočem in razkrajajočem delu, smo vendar krivi, v kolikor nismo delali proti tem pojavom. Kriva je tista naša, nekako privzgojena parola, naj se gospodarstvenik ne vtika v javna vprašanja. Morda je bilo to geslo včasih pravilno, danes je gotovo napačno. Če se ne bomo vtikali v javna vprašanja, če se javnega življenja ne bomo udeleževali, bo šel razvoj dogodkov mimo nas ali preko nas. Razmere so se že toliko zaostriale, da prav mi čutimo lahko, da stojimo na pragu nove dobe, na pragu velikih sprememb. Marsikaj se bo izpremenilo, marsikatera oblika bo padla in mnogokaj bo treba opustiti in se prilagoditi duhu novega časa. Nespametno je zapirati oči pred temi dejstvi, tiščati ušesa pred glasovi novih smeri. Razumen podjetnik gleda z odprtimi očmi in pazljivo posluša, pa bo krenil pravočasno po poti, ki mu jo narokujejo razmere in čas. Sloven-

lahko mirno sprejememo borbo s komerkoli. Živimo se v novo dobo, ki prihaja, bodimo mladi in napredni, pa bomo zmagoviti in uspešni. **Slovenski podjetnik ni grabež**, ki vidi vedno in povsod samo dobiček ali izgubo. Slovenski podjetnik pojmuje svoj poklic mnogo globlje in opravlja zato važno funkcijo v življenju in razvoju svojega naroda. Mi smo ponosni, da nam je dodeljena težka in velika naloga organizacije narodnega gospodarstva, organizacije dela, smotrenega zbiranja in uporabljanja sil, preskrbe dela in reševanja socialnih vprašanj. Mi hočemo in bomo to svojo nalogo izvršili v prid splošnosti, ne iz pohlepa po dobičkih, marveč zato, ker je v nas volja do dela, želja in sila ustvarjanja. **Slovenski industrialec in veletrgovci se zavedamo svoje važne naloge v narodnem ustroju** in bomo to nalogo izvršili v polni meri in kljub vsem oviram in zapostavljanju. Mi se zavedamo, da je gospodarsko šibak narod premalo odporen in da postane prej ali slej plen jarkih in gospodarsko močnih. Zato ustvarjamo hrbenico narodne samostojnosti, njegovo odpornost in samozavest, pa nas pri tem ne moti nerazumevanje in omalovaževanje, na katero tako pogosto naletimo. Nam zadošča zavest izvršene dolžnosti, dviga nas važnost naloge. **Smo in hočemo biti avant-garda svojega naroda v boju za njegove pravice in bodočnost.**

Po splošnem pregledu razmer, v katerih delamo, mi dovolite še

kratko poročilo o društvenem delovanju,

ki je tesno vezano na te razmere.

Kadarkoli razmišljam o organizaciji društvenega dela, imam vedno pred očmi dejstvo, da je naše društvo **prostovoljna organizacija**, da je navezanost članstva na društvo le tolikšna, kolikršne so koristi, ki jih ima posamezni član od organizacije. Mi smo praktični gospodarji, pa gledamo tudi na te stvari s praktičnim očesom. Prepričan sem, da nima društvo nobenega člana, ki bi bil v društvu iz kakih sentimentalnih razlogov. In v tem je ravno moč društva, v tem je pa tudi gonilna sila za večno izpopolnjevanje in napredovanje. Čim bi društvo ne nudilo tolikih ugodnosti svojim članom, bi padel interes za društvo. Z neprestanim intenzivnim delom, z novimi ugodnostmi pa raste interes članov za društvo, raste število članstva in moč organizacije.

Vse to je imel društveni odbor stalno pred očmi, pa si je zato prizadeval vzdržati delo društvenega urada vedno v živem kontaktu s članstvom, prilagoditi vse to delovanje potrebam članstva, olajšati težave, ki bremene naša podjetja in opravljati za člane vse one zadeve, ki povzročajo posamezniku mnogo težav, stroškov in sitnosti. Ni pomanjkanje prave skromnosti, če s tega mesta ugotavljam izreden razvoj društvenih poslov, če odkrito priznam, da društveni odbor nekako samozavestno gleda na zaključeno poslovno dobo. Gotovo je še marsikaj, kar se lahko izpopolni, kar bi bilo lahko bolje. Naši člani so gotovo našli še marsikako napako v delu društvenega urada, kajti kjer se veliko dela, se tudi laže veliko pogrši. Toda vsak objektivni opazovalec nam bo brez oklevanja moral priznati, da je društvo delalo, dobro in veliko delalo ter dobro gospodarilo. Težko je obrazložiti in podrobno naslikati ogromno delo, ki se dnevno opravi v društvenem uradu. Iz števil v tajniškem in blagajniškem poročilu pa boste lahko dobili približno sliko tega dela.

Že v preteklih letih je delo društvenega urada naraslo tako, da so nam postajali prostori v Trgovskem domu pretisni. Društveni odbor je občutil ta nedostatek in je dolgo zaman iskal primernih prostorov, ki bi ob zmerni najemnini nudili razvoju dovolj možnosti. Letos se nam je posrečilo rešiti to vprašanje, kakor ste gospodje videli, in mislim, da je ta rešitev res idealna. Pri tem pa moram podčrtati, da je bilo vse to mogoče le, ker je

Nameščenci so naši zavezniki

To kar imenujemo pogosto skromnost, ni več skromnost, brez katere se, kakor pravijo Nemci, tudi pride naprej. Pri nas **manjka stanovskega ponosa, samozavesti, manjka odločnosti in zavednosti**. Če hočemo, da bomo dočakali boljših časov, moramo biti predvsem trdno povezani, složni in zavedni, moramo pa tudi okrepiti svoje vrste z **dobrimi zavezniki in prijatelji**. Te zaveznike in prijatelje pa moramo iskati drugače kot v dosedanjih dobah, te prijatelje moramo najti in jih bomo našli v svojih sodelavcih, nameščenih in delavcih, če bomo znali urediti medsebojno razmerje pravično, pošteno in iskreno. Zavedajmo se, da so to naši najbolj naravni zavezniki, ker nas veže vse isti interes, to je **obstoj in uspeh podjetja**. Naj nas ne motijo pojavi umazanega izkoriščanja delavstva! To so **importirane metode** takih gospodarstvenikov, ki ne spadajo v našo družbo. Taki podjetniki nam trajno ne bodo konkurirali na račun delavskih mezd. Še vedno se je izkazalo, da je **najboljše plačano delavstvo in nameščenstvo tudi najcenejše**. Zato skrbimo, da bo razmerje med nami in našimi sodelavci postalo odkrito, prijateljsko in pošteno, pa bomo tako močni, da

uprava Ljubljanske kreditne banke pokazala naravnost izredno razumevanje za naše delo in nam je šla z vso kulanco in ustrežljivostjo na roko. Idealna pregledna ureditev prostorov omogoča našemu uradništvu točno in hitro delo, čisto centralna lega uradnih prostorov pa omogoča sedaj članstvu, da pogosto obiskuje društveni urad, se tu prepriča o neverjetni obsežnosti in raznovrstnosti društvenega delovanja in presodi, kje in kakšne koristi se lahko črpa iz tega delovanja za sebe in svoje podjetje. Ves društveni aparat z vsemi svojimi pripomočki vam je vedno na razpolago.

Gospoda! Preveč sem že izrabljala Vaše potrpljenje, čeprav bi bilo o delu društva potrebno še marsikaj povedati in razložiti. Smatram le za svojo dolžnost, da se ob koncu svojega poročila s tega mesta prav iskreno zahvalim tovarišem odbornikom, ki so požrtvovalno in iniciativno sodelovali v društveni upravi in se živo udeleževali vseh društvenih podvigov, kakor da gre za njih lastne zadeve. Če se bomo en-

krat vsi zavedali, da je ta organizacija naša, da je njen namen le naša korist, korist vsakega posameznega člana, potem bo delo polovico lažje in mnogo uspešnejše.

Krivično bi bilo, če bi ob tej priliki pozabil na naše sposobno, pridno, točno in vestno uradništvu, ki je požrtvovalno vršilo svoje delo držeč se gesla: Ne to kar mora, kar more, to mož je storiti dolžan! Naj mi bo dovoljeno s tega mesta izreči vsem našim nameščencem z ravnanjem Ozimičem na čelu našo iskreno zahvalo in priznanje. Živio!

Gospoda! Svoje poročilo končujem z željo, da bi zanimanje gg. članov za svoje društvo porastlo, da bi bilo novemu odboru mogoče izvesti še velike načrte in zamisli, katerih doslej še ni bilo mogoče izvršiti. Oklenimo se društva, sodelujmo vsi, pa bodo uspehi kronali vse naše podvige!

S krepkim odobravanjem so sprejeli zborovalci poročilo predsednika Vidmarja, nakar je podal svoje poročilo

tainik Jernej Jelenič

Iz njegovega poročila posnemamo:

Društvo je imelo pet oddelkov, ki so se upravljali po navodilih uprave. Vseh društvenih nameščencev je bilo 17. Delokrog posameznih oddelkov je bil naslednji.

Insolvenčni oddelek je vsestransko skrbel za zaščito upnikov. Čeprav je število insolventov padlo, so vendar posli oddelka narasli, ker je naraslo število upnikov, ki jih zastopa društvo. To je zgovoren dokaz vedno večjega zaupanja v društvo.

Po društveni statistiki je bilo lani v vsej državi konkurzov 143 (leta 1934 250), prislinskih poravnava pa je bilo uvedenih 210 (358). Število konkurzov je torej padlo za 40, poravnava pa za 41 %. Lani je insolvenčni oddelek intervenciral v 134 primerih, letos pa v 190. V teh primerih je izvršil oddelek lani 710 prijav za 2.617.134 Din, leta 1934 pa 600 prijav za 2.691.754 Din. Pri konkurzih pa je izvršil oddelek 259 prijav za 847.887 proti 188 za 1.012.185 v letu 1934. Kljub obsežnim poslom je zmagal vse delo tajnika društvene pisarne sam z eno prideleno uradnico.

Pravni in izterjevalni oddelek skrbi predvsem za izterjavanje terjatev društvenih članov ter daje članstvu tudi vse potrebne pravne nasvete. Oddelek gleda zlasti na to, da se ne postopa birokratično, da so stroški vedno čim manjši in da postopa proti vsakemu dolžniku individualno, kar vse omogoča pozitivne uspehe. Oddelek po možnosti šteti tudi dolžnika glede stroškov, v vsakem primeru pa članstvo. V primerih, ki so brez praktičnega uspeha, se zaračunavajo članom le efektivni stroški. Vedno pa se gleda na to, da so stroški v soglasju z višino terjatve. Posli oddelka stalno naraščajo. Opo-minjvalna in druga izvensodna izterjevalna postopanja so se dvignila od 563 v letu 1934 na 1513 lani. Od teh se je končalo s polnim uspehom 648, dočim je ostalo brezuspešnih doslej samo 73. Že prvi izvensodni ukrepi so torej uspeli v 43 % vseh primerov. Tožbenih postopanj je bilo

lani 443 za 946.914 Din, l. 1934 pa 148 za 216.569 Din. 174 tožb je že bilo uspešno zaključenih, brez praktičnega uspeha pa je bilo doslej samo 37, ostala postopanja pa so še v teku.

Informacijski oddelek je lani silno povečal svoj informativni material. Leta 1934 je prejel 13.902 raznih informacij, lani pa že 21.656. Število oddelkovih zapnikov širom vse države ja naraslo že na 6000. Izredno dobre zveze pa ima oddelek tudi s tujino in si je sedaj priskrbel dobre zveze tudi z ameriškimi državami. Informacijski oddelek še ni aktiven, ker ni mogoče izrabiti njegove polne kapacitete. Kljub temu pa je društvena uprava informacijske pristojbine znižala. Število oddanih informacij je naraslo od 6542 v letu 1934 na 9552 v letu 1935.

Davčni oddelek je bil ustanovljen šele maja meseca 1935 in je začel poslovati 1. novembra. Kljub temu pa je bilo njegovo

delo že zelo intenzivno. Društveni upravi se je posrečilo pridobiti za vodstvo oddelka strokovnjaka, bivšega davčnega uradnika z dobro prakso in širokim obzorjem, ki je doslej tudi opravljal sam vse delo oddelka.

Administrativni oddelek vodi vse knjigovodstvene in blagajniške posle ter evidenco o dopelosti obrokov. Za svoje člane je oddelek lani izterjal 443.187 dinarjev iz insolvenčnih primerov. Denarni promet stalno raste in je napredoval od 4,19 v letu 1934 na 5,53 milijona Din v letu 1935.

Društveni ravnatelj pa vodi pisarno in vse nadzorstvo nad delom vseh oddelkov ter skrbi za stik s članstvom. Sej društvene uprave je bilo lani 5, vseh članov pa je bilo koncem leta 1935 232.

Iz blagajniškega poročila J. Ljubiča

posnemamo. Aktiva društva so znašala skupno 79.942 Din, pri čemer je ves inventar že odpišan, prebitek pa 5.293 Din. Splošni upravni stroški so znašali 167.314 Din, izguba pri informacijskem oddelku 8.728 Din, pri davčnem pa 1.357 Din. Članarina je dala 143.138 Din, razni dohodki pa 39.555 Din.

Blagajnik Ljubič je podrobno razložil vse postavke ter na koncu svojega poročila predlagal, da se ves prebitek pripiše rezervnemu skladu, ki s tem naraste na 31.934 Din.

V imenu nadzorstva poroča g. **Franc Urbanc**, da je nadzorstvo vestno pregledalo vse knjige in poslovanje društva ter predlaga upravi absolutorij.

V imenu Zveze industrijev je pozdravil nato občni zbor generalni tajnik zveze **Milan Šuklje** ter poudaril izredno važnost dela, ki ga opravlja društvo ter izrekel željo, da bi društvo dosegalo tudi v bodoče čim lepše uspehe.

Vsa poročila in vse predloge je nato občni zbor soglasno odobril, prav tako pa tudi naslednje resolucije, ki jih je prebral predsednik Stane Vidmar in ki se glase:

Resolucija

Predstavniki industrije in veletrgovine dravske banovine, zbrani na X. rednem občnem zboru »Društva industrijev in veletrgovcev v Ljubljani« dne 20. aprila 1936 izjavljajo z ozirom na sodobna gospodarska vprašanja naslednje:

Davki

Davčne in druge javne dajatve so že davno prekorale vse dopustne in možne meje. Fiskalizem je šel že predaleč, da se krog davčnih zavezancev čedalje bolj zožuje in koncentriira na industrijo in veletrgovino. Vedno pogostejši gospodarski polomi niso več posledica splošne gospodarske depresije, ampak so čisto že posledica prevelike obremenitve z javnimi dajatvami. Davki se ne pobirajo več od donosa, ampak od premoženja, v bistvu gre že za premoženjsko oddajo.

Ves davčni mehanizem je postal okoren in neuporaben, ker se razni zakoni, novele, uredbe in pravilniki množijo v tako strahovitem obsegu, da jim niti osebe davčnih uprav ne more več slediti. O davčnih predpisih in vplačilih že ni več pravega pregleda, nikdo že ne ve več, koliko znaša njegova davčna obremenitev.

Zato brezpogojno zahtevamo znižanje bremen in omiljenje davčne prakse, poenostavljenjave davčnih predpisov tako, da bodo vsakomur in tudi priredbenemu osebju razumljivi, zahtevamo pa

tudi modernizacijo davčnega knjigovodstva po trgovskih načelih.

Prav posebej pa še zahtevamo izdajo plačilnih nalogov in drugih obvestil davčnih oblasti na slovenskih tleh v slovenskem jeziku. (Živio!)

Pokrajinske in lokalne dajatve

Tendence banovin ter mestnih in drugih občin gre za tem, da krijejo svoje potrebe v veliki meri iz posrednih dajatev, ker iz političnih razlogov nočejo linearno zviševati doklad na neposredne davke, kar bi bila edina in pravilna pot, da se enakomerno in pravično porazdelijo bremena na vse davkoplačevalce.

Kjer jim pri tem ne pomaga več iznajdljivost v nazivanju posameznih dajatev, tam si pomagajo z enostavnim povišanjem že obstoječih dajatev. Danes imamo na nekatere predmete — in zlasti tudi že na večino vseh živih — razne državne, banovinske in občinske trošarine, užitnine, uvoznine, takse, tržnine, tehtarine, sejmarine, mestarine, oglednine in številne druge pristojbine pod raznimi nazivi — kdo bi jim vedel vsem imena. Poleg tega se pa sistematično z vsakim novim proračunom še uvajajo nove dajatve in povišujejo že obstoječe. Vsa tendenca teh proračunov gre za čim večjim finančnim učinkom, največkrat brez ozira na nujnost in stvarnost potreb in na plačilno zmoglost prebivalstva.

Vsaka občina se že obdaja s svojim lastnim carinskim obzidjem, kakor da bi bila država v državi, čestokrat se morajo za eno in isto blago plačevati iste dajatve po dvakrat in večkrat, kolikorkrat pač dotično blago pasira meje teh avtonomnih teles.

Zahtevamo zato brezpogojno, da se razbohotenju te neznosne prakse napravi že vendar enkrat konec, da se tudi predpisi o banovinskih in občinskih dajatvah poenostavijo in da se te dajatve prilagode dejanskim in nujnim potrebam.

Sankcije

Posebno hudo je pri nas prizadeta lesna industrija in gozdna posest zbog sankcij napram Italiji, ki je bila skoraj edini odjemalec za mehak rezan les iz Slovenije. Izvoz je popolnoma izostal, obrati stojijo, novih trgov za enkrat ni mogoče pridobiti, vsi predlogi za omiljenje skrajno težkega položaja lesne industrije se do danes sploh niso upoštevali in se ni naredilo prav nič, da bi se to skrajno prizadeto panogo naše res domache industrije rešilo iz težkega položaja, v katerega je zašla.

Predlogi in zahteve so že bile predložene na velikem zboru lesnega gospodarstva dne 26. januarja t. l. v Ljubljani, ponovno pa tudi od nešteti drugih organizacij. Pridružujemo se tem zahtevam, ki se glase:

1. Odkup klirinških nakazil, položenih tudi po 18. novembru 1935 za blago, izvoženo pred tem dnem.

2. Odkup izvoznih deviz po Narodni banki po stvarni tržni vrednosti dotične devize.

3. Ukrepi v zaščito prizadetih lesnih podjetij.

4. Glajšanje davčnih dajatev.

Odločno zahtevamo, da se tudi ti predlogi uvažujejo in izpolnijo.

Podatki za zemaljsko odbrano

Posebno poglavje tvorijo podatki za zemaljsko odbrano, ki se zahtevajo od industrije. Nepregledna je vrsta vprašanj, na katera je treba odgovarjati in ta vprašanja se morajo v celoti prepisovati ne glede na to, če izpade odgovor tudi negativen. Podatki se zahtevajo za več let nazaj, za katere industrialec čestokrat sam ne ve več, ali je pa zbiranje podatkov tako težko in zamudno, da je treba posebe honorirati moči, ki jih zbirajo. Tudi zahteva po predložitvi bilance je neupravičena.

Zahtevamo zato, da se odneha od predložitve bilanc in da se dajo za podatke na razpolago praktično urejene tiskovine in prav posebej še zahtevamo, da jih dobimo na našem ozemlju v slovenskem jeziku. (Tako je!)

Dr. Kerschbaumer je predlagal, da se resolucije še izpopolnijo z nekaterimi točkami. Tako je potrebno, da se skliče anketa glede enotnega poravnalnega postopanja in da se izpopolni § 9 kmečke zaščite. Oba njegova predloga sta bila soglasno sprejeta.

S posebnim odobravanjem je bil nato sprejet referat in resolucija g. Josipa Lavriča. Referat bomo objavili v četrtkovi številki v celoti.

Tudi od njega predlagana resolucija proti Bat'i je bila skoraj soglasno sprejeta, ker je glasoval proti njej samo zastopnik Bat'e.

Sledile so volitve ter je bil soglasno z aklamacijo izvoljen naslednji odbor:

Predsednik: Vidmar Stane, industrialec v Savljah.

Podpredsednik: Jeras Ivan, ravnatelj tt. »Sladkor« v Ljubljani.

V odbor pa: Agnola Anton, veletrgovec, Čemažar Josip, tiskarnar, Heinrichar Franc, industrialec, Jelenič Jernej, industrialec, Kham Franc, industrialec, Knez Zdenko, industrialec, Lavrič Josip, industrialec, Ljubič Josip, ravnatelj Jugoslav. banke, Schmitt Oskar, veletrgovec, Smrkolj Albin, veletrgovec, vsi v Ljubljani;

kot namestniki: Pinter Ferdo, veletrgovec v Mariboru, Ivanc Evgen, industrialec v Sodražici, Prešeren Ivan, industrialec v Kranju.

V nadzorstvo: Franc Urbanc, veletrgovec, Avgust Volk, vele-

trgovec, Anton Žnidaršič, industrialec, vsi v Ljubljani.

Pri slučajnostih sta opozorila tajnik Jelenič in g. Evgen Ivanc iz Sodražice na nedostatke poslovanja merosodnega urada, ki naj posluje tako, kakor prejšnje čase.

Dr. Dular je predlagal, da se razmnožita poročila predsednika Vidmarja in referat g. Lavriča ter dostavita vsem članom. (Sprejeto.) Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, se je zahvalil predsednik Vidmar vsem za udeležbo in s primernim apelom na složno delo zaključil vseskozi pozitivni in uspešni občni zbor.

Vsredržavni kongres trgovcev v Beogradu

Polovična vožnja dovoljena.

Kakor brzojavno javlja Centralno predstavništvo Saveza trgovskih udruženj v Beogradu, je za kongres, ki bo 16., 17. in 18. maja, dovoljena polovična vožnja na železnicah. Zanimanje med trgovstvom za kongres je veliko, ker bo kongres razpravljal o najvažnejših trgovskih vprašanjih, ki jih je treba končno rešiti v smislu zahtev jugoslovanskega trgovstva. Udeleženci naj se čimprej priklase po svojih združenjih Zvezi, ker mora Centralno predstavništvo pravočasno poskrbeti za veliko število udeležencev stanovanja in izvršiti vse priprave za kongres. Natančnejša navodila objavimo, ko nam jih sporoči Cent. predstavništvo zlasti glede časa, za katerega bo veljala polovična vožnja. Pričakujemo, da bo udeležba slovenskih trgovcev na kongresu častna.

Zveza trgovskih združenj v Ljubljani.

Za zboljšanje poljsko-jugoslovanskih odnosov

Poljsko-jugoslovanski gospodarski odbor v Beogradu, čegar glavni cilj je zboljšanje gospodarskih odnosov med Poljsko in Jugoslavijo, opozarja na izredno priliko za propagando jugoslovanskega blaga na Poljskem. Ta prilika se nudi z velikim mednarodnim vzorčnim velesojem, ki bo v dne od 26. aprila do 3. maja v Poznanju. Na tem velesojmu bodo zastopane skoraj vse države in tudi čezoceanske. Ker je poznanjski velesoj eden največjih evropskih velesojev (šesti po vrsti), bi bila tudi za Jugoslavijo udeležba nad vse koristna. Po naročilu trgovskega ministrstva bo organiziral Poljsko-jugoslovanski odbor udeležbo Jugoslavije na tem sejmu. Odbor opozarja, da je poznanjski velesoj zlasti za izvoz agrarnih proizvodov velike važnosti. Zlasti pa bi se mogli izvažati v Poljsko ti predmeti:

Zgodnje sadije: ko jagode, višnje, češnje, marelice in breskve;

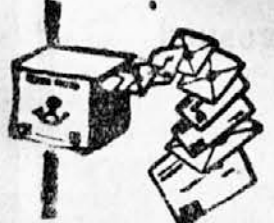
zgodnja povrtnina: ko paradižniki, kumarice, karfiola, špinata, salata. Nadalje: suhe češnje, pekméz, vino, slivovica, olje, korovovo listje, suho grozdje, konoplino seme, koža divjačine, čreva, goveji rogovi, ekstrakti za strojenje kože, kose in srpi itd. Vse predmete, ki se nameravajo razstaviti, je treba poslati na odbor v Beogradu. Podrobnejša navodila daje odbor sam.

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja se
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Iz združnega registra

Vpisali sta se: Magdalenska stanovanjska zadruga za uradnike in delavce v Mariboru ter Meljska stanovanjska zadruga za uradnike in delavce v Mariboru.

KUVERTA
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67

TVORNICI KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Politične vesti

Angleška reziža v etiopskem konfliktu se je slabo obnesla in po vseh, mestoma zelo dramatičnih razgovorih in pretnjajih, je bilo v soboto etiopsko vprašanje kot čisto kolonialno vprašanje pokopano. Sankcijski odbor sploh ne bo še sklican, Svet Zveze narodov pa se sestane šele 11. maja, po francoskih volitvah, ki so nakrat postale tudi za reševanje vojne v Afriki važne, pa čeprav je bilo tudi že mnogo preje znano, da bodo francoske volitve dne 26. aprila. Tako bo dan italijanski vojski čas, da osvoji ne samo Adis Abebo, temveč da še do konca izkoristi čas, ko še ni deževne dobe v Etiopiji.

Po pravici pišejo zato nekateri listi o trumfu Mussolinija, ki je od vsega početka pravilno ocenil resnično vrednost simpatij velesil za Etiopijo. Če bi se posrečilo, da bi se Italija ustrašila sankcij in s silno demonstracijo izvajanih vojnih priprav angleškega brodograja, potem bi bile te simpatije tudi učinkovite. Ker pa je Mussolini spregledal, da Anglija ne bo šla do skrajnih mej in da ne bo tvegala odločnega nastopa za Etiopijo, je igro dobil in danes more do zadnjega mobilizirano italijansko zračno brodograje celo groziti Angliji. Etiopija je prepuščena svoji sili in svoji usodi.

Oficijalno se olepšuje to z odklonitvijo mirovnih predlogov tako s strani Italije kot Etiopije. Dejansko pa jih je odklonila samo Italija, ker ta se ni hotela razgovarjati s posredovanjem Zveze narodov, temveč je hotela, da se vodi pogajanja na bojišču.

Etiopska delegacija je pristala na odložitve pogajanj, ki je med tem dobila poročilo svojega cesarja, da se je položaj etiopskih čet zboljšal in da so te dosegle tudi nekatere vojaške uspehe. Pa tudi brez tega ni končno delegaciji preostalo nič drugega, kakor da je napravila prijazen obraz k zli igri, kakor pravi Nemec.

Odločen preobrat v Ženevi je nastal po razgovoru in sporazumu med Edenom in Paul Boncourjem. Po tem sporazumu se zavezuje Francija, da ne bo v nobenem primeru izstopila iz Zveze narodov in da bo še naprej sodelovala pri sankcijah. Nadalje pristaja Francija na to, da se odlože sklepi zaradi nemške vojaške zasedbe Porenja. Anglija pa se je zavezala, da ne bo zahtevala poostreženja sankcij proti Italiji, da bo spravila v porenjskem vprašanju svoje stališče v sklad s francoskim in da pristaja na to, da se italijansko-etopijski konflikt rešuje kot kolonialno vprašanje. V tem smislu je bila nato tudi sestavljena skupna francosko-angleška deklaracija.

Paul Boncour je na vprašanje etiopskih delegatov, zakaj je zadržala Francija v Džibutiju pošiljke orožja, namenjene Etiopiji, odgovoril, da se je to zgodilo zato, ker je bilo orožje nemškega izvora. Nemčija pa po mirovni pogodbi nima pravice pošiljati drugim državam orožja. Če bi pošiljala Nemčija orožje Italiji, bi najbrže Boncour ne dal tega odgovora.

Seja Sveta Zveze narodov ni po doseženem sporazumu med Anglijo in Francijo prinesla nobenih presenečenj. Vse se je razvijalo po programu, kakor je bil določen in le nekaj zastopnikov malih držav je motilo določeni potek seje. Ven-

dar pa se je videlo, da se je glavna igra že odigrala za kulislami.

Kot prvi je govoril Aloisi, ki je pojasnjeval stališče Italije in poudarjal staro pesem o civilizatoričnem delu Italije v Afriki. Sovražnosti Italija ne more ustaviti, ker bi bili potem ogroženi vsi njeni dosedanjí uspehi. Etiopija se mora najprej popolnoma razorožiti. Proti Italiji se je postopalo pristransko, vendar pa pogajanj načelno ne odklanja.

Etiopski delegat Volde Mariam je poudaril, da pač ni treba govoriti, da ni Etiopija kriva za neuspeh pogajanj. Očita Zvezi narodov, da ni podprla Etiopije v zadostni meri in zahteva nadaljevanje in poostreženje sankcij. Zveza

narodov je dolžna preprečiti, da bi napadalec triumfal.

Eden je na popoldanski seji dejal, da je Anglija pripravljena proučiti, katere nove sankcije bi bile potrebne, da bi se spoštovale obveznosti po paktu Z. N. Zlasti treba preprečiti uporabo strupenih plinov. Če pa drugi narodi ne bodo izpolnjevali svojih obveznosti, jih tudi ne bo mogla Anglija.

Boncour je priporočal nadaljevanje pogajanj, ruski delegat Potemkin je govoril za organizacijo kolektivne varnosti. Nato so govorili še zastopniki drugih držav, od katerih je bil najbolj energičen zastopnik Danske, ki je zahteval, da ostanejo sankcije v veljavi tudi po zaključenem miru. Nato je bila

sprejeta neka vodena resolucija, v kateri se izreka upanje, da bo vendarle mogoče doseči mir v Afriki.

Italijanske čete napredujejo proti Adis Abebi in so baje že premagale najbolj slab del ceste. Etiopci pri svojem umiku uničujejo mostove in kvarijo ceste. Vendar pa je toliko tisočev italijanskih vojakov in delavcev zaposlenih pri popravilu cest, da že vozijo na velikem delu cest motorna vozila. Na južni fronti se je že začela deževna doba in so ceste izpremenjene v močvirje. Kljub temu pa poročajo Italijani o svojem prodiranju in o svoji veliki zmagi, ki da so jo dosegli po silno krvavi tridnevni bitki.

kulturne potrebe, čestitamo iskreno in z zadoščenjem, ker je nov dokaz, da naši gospodarski ljudje zvesto izpolnjujejo svojo dolžnost do naroda.

Za rednega člana Znanstvenega društva za humanistične vede, ki je ognjišče naše bodoče Akademije, je bil izvoljen konservator in umetnostni zgodovinar dr. Fran Stele. Čestitamo.

Bivši demokratski voditelji so imeli v nedeljo celo vrsto shodov. Glavno zanimanje je vladalo za Davidovičev shod v Koraci. Med drugim je — po »Politiki« — dejal Davidovič: »Zakaj ne bi dovolili, da bi čisto hrvatske potrebe, ki ne škodujejo državnim interesom, reševali Hrvati sami, kakor hočemo tudi mi, da čisto srbske zadeve rešujemo sami.« Nato je dodal: »To je smisel sporazuma, ki ga hočemo doseči s Slovenci in Hrvati!«

»Politika« poroča o naši notranji situaciji pod velikim naslovom: »Dela se na to, da se dobi za veliko državno politiko reformno glasnost tako na srbski kot na hrvatski strani.«

Na univerzah se je začelo zopet redno delo in je dijaških stavk konec. Upamo, da bodo sedaj upravičeno želje dijaštva upoštevane in da se bo tudi z odločilnih mest storilo vse potrebno za nemoteno delo na univerzah.

Monopolski delavci so zborovali v nedeljo v Beogradu in upravičeno zahtevali, da se njih materialni položaj popravi. Čast države zahteva, da daje vzgled vsem drugim podjetjem, kako treba plačevati delavce. Tega vzgleda pa pri nas ne daje niti primeroma.

Vsi desničarski španski oficirji, ki so bili količkar zapleteni v zadnje neredne, bodo po posebnem sklepu parlamenta degradirani in upokojeni.

V šlezijem rudarskem okolišu so odkrile poljske oblasti nemško iredentistično organizacijo. 200 Nemcev je bilo zaradi tega aretiranih.

Za francoske poslanske volitve se je prijavilo 4.807 kandidatov, ki se bodo borili za 620 mandator.

Radio Ljubljana

Sreda, dne 22. aprila. 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Virtuozi igrajo (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00: Otroška ura — 18.40: Kozmetika (dr. A. F. Ferenčak) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Pomen kemijske industrije za jugoslovanski gospodarski napredek (Vladimir Njegovan) — 20.00: Rezervirano za prenos — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Češka lahka glasba (plošče).

Četrtek, dne 23. aprila. 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Slovenske narodne pesmi poje Akademski pevski kvintet — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00: Ruska glasba (Radijski orkester) — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Kolaric) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura: Kolo bunjevske mladine (Vasa Stajič) — 20.00: Zeleni Jurij — narodni običaji iz Turpolja (prenos iz Zagreba) — 20.30: Harmonika solo (Kokalj Lojze) — 21.00: Prenos angleškega sinfoničnega koncerta z Dunaja — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Narodne pesmi s spremljevanjem klavirja, ženski tercet Stritar.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendenca nestalna;
promet Din 5.437.964'34.

Zbog velikonočnih praznikov so bili v minulem tednu le štirje borzni sestanki, na katerih je bil dosežen tale skupni dnevni devizni promet:

Devize	Din
14. IV. 2.504.366'64 Berlin	
15. IV. 815.260'77 Din-dev.-London	
16. IV. 1.742.934'66 Dunaj-London	
17. IV. 375.402'27 London-Berlin	

Napram predzadnjemu borznemu tednu znaša porast deviznega prometa za 1.137 tisoč dinarjev. Ta dvig pa gre predvsem na račun povečanih zaključkov v nemškem privatnem kliringu, ki izkazuje porast za nič manj kot 1.684 tisoč dinarjev. Právtako zaznamuje avstrijski privatni kliring znaten porast Din 400.000 v dinarski devizi, medtem ko je padel promet v angl. funtih (potom priv. kliringa) za skoro 400 tisoč dinarjev, v New Yorku pa za ca. 770.000 dinarjev.

Devize	Minuli teden	Tekoči teden (v tisočih dinarjev)
Amsterdam	209	84
Berlin	866	2550 priv. kliring
Bruselj	—	149
Curih	77	66
Dunaj	1114	1187 priv. kliring
Din-deviza	1	413 avstr. priv. kl.
London	938	579 inkl. priv. kl.
Madrid	105	127 priv. kliring
New York	877	109
Praga	—	47
Pariz	110	110
Solun	—	18 boni
Stockholm	4	—
Trst	—	19

Narodna banka je dajala nalik prejšnjim tednom — dnevno za Din 25.000' — izmenoma Amsterdam, Pariza in Curiha in poleg tega intervenirala na vsakem borznem sestanku v angl. funtih, katerih je prodala skupno za £ 800'—.

Notiče privatnih kliringov so bile sledeče:

	angl. funt	Din
14., 15., 16. in 17. IV.	249'20—250'80	
	nemška marka	Din
14. IV. 1936	Din 13'90—14'10	
15. IV. 1936	Din 13'88—14'08	
16. in 17. IV. 1936	Din 13'90—14'10	

avstrijski šiling

14. IV. 1936	Din 9'10—9'20
15. IV. 1936	Din 9'08—9'18
16. in 17. IV. 1936	Din 9'10—9'20

Devize	Š primio	Narodne banke	Povpr.	Pon.
			Din	Din
Amsterdam	14. IV.	2966'01	2980'60	
	17. IV.	2968'15	2982'75	
Berlin	14. IV.	1754'91	1768'78	
	17. IV.	1756'08	1769'95	
Bruselj	14. IV.	738'82	743'88	
	17. IV.	738'47	743'53	
Curih	14. IV.	1424'22	1431'29	
	17. IV.	1424'22	1431'29	
London	14. IV.	215'45	217'51	
	17. IV.	215'48	217'53	
New York	14. IV.	4335'01	4371'32	
	17. IV.	4335'01	4371'32	
Pariz	14. IV.	288'03	289'47	
	17. IV.	287'96	289'40	
Praga	14. IV.	180'61	181'72	
	17. IV.	180'61	181'72	

V razdobju od 14. do 17. t. m. so bile pri posameznih deviznih tečajih ugotovljene te razlike (vse v poenih): Amsterdam +2'15, Berlin +1'17, Bruselj -0'35, London +0'02, Pariz -0'07. New York in Praga sta 17. t. m. beležila na bazi tečajev od 14. t. m., dočim je Curih ostal ves čas neizpremenjen.

Efektivno tržišče

Tendenca neizpremenjena stalna

Notirali so le državni vrednostni papirji, zaključkov ni bilo. Na prvem in zadnjem borznem sestanku preteklega tedna so bile zabeležene v državnih efektih te notice:

7% inv. pos.	14. IV.	80'—	82'—
	17. IV.	80'—	82'—
8% Blair	14. IV.	80'—	82'—
	17. IV.	80'—	82'—
7% Blair	14. IV.	72'—	73'—
	17. IV.	72'—	74'—
7% Seligm.	14. IV.	81'—	83'—
	17. IV.	81'—	83'—
4% agr. obv.	14. IV.	47'—	48'50
	17. IV.	47'50	48'50
6% begl. obv.	14. IV.	64'—	66'—
	17. IV.	64'—	67'—
2'5% voj. škoda	14. IV.	356'—	359'—
	17. IV.	355'—	359'—

Žitno tržišče

Tendenca še nadalje trdna

V pšenici in moki ni bilo nobenih zaključkov, dočim je bil v koruzi le malenkosten promet.

Cene žitu in mlevskim izdelkom se niso izpremenile in tudi ajda je notirala na bazi dosedanjih cen.

Lesno tržišče

Tendenca še vedno zelo mlačna

Vsi dosednji sestanki, konference in vsi predlogi za izboljšanje lesne trgovine so se izkazali kot neplodni ter brezuspešni. Za to važno panogo slovenskega gospodarstva se ni storilo nič, niti se nam ni omogočilo plasirati naše blago v notranjosti države, kar bi se bilo z malo dobre volje lahko že zdavnaj storilo vsaj s tem, da bi se revidirale železniške tarife. S Španijo se še dozda ni sklenila trgovinska pogodba, menda zopet zbog tega, ker politiki niso smatrali to za oportuno. Mnogo naših producentov je poizkušalo plasirati blago, posebno bukovino, na tuja tržišča. Vendar se pa to ni obneslo ker so cene prenizke in je manipulacija za nas predraga, ker za tako produkcijo nimamo primernih industrij. Bukovina se je že od davna plasirala v Italijo in Španijo. Z Italijo izvajamo — ne vemo komu na ljubo? — sankcije, s Španijo pa nimamo trgovinske pogodbe.

V mehkem lesu pa, kar se ga porabi sedaj za tuja tržišča, ne moremo vzdržati konkurence Gorskemu kotarju (radi železniških tarif), še manj pa našim velikim državnim lesnim industrijam, ki jim je kljub vsem težočam omogočen izvoz celo v Italijo, kar je seveda privatnim podjetjem popolnoma onemogočeno.

Doma in po svetu

Dr. Fran Windischer, predsednik Narodne galerije in zaslužni naš gospodarski delavec, je bil na običnem zboru Znanstvenega društva za humanistične vede v priznanje njegovih velikih zaslug za dvig naše znanosti in umetnosti izvoljen za častnega člana. K tej globoko zasluženi počastitvi dr. Windischerja, ki ima vedno odprte roke ter pristrčno razumevanje za vse naše

ČEŠKA INDUSTRIJALNA BANKA,
podružnica v Ljubljani, naznanja tužno vest, da je preminul 18. t. m., gospod

Karol Kauschegg

dolgoletni član niene reprezentance.

Spremili smo ga na njegovi zadnji poti v ponedeljek 20. aprila 1936 iz hiše žalosti v Ljubljani, Ulica stare pravde 2.

Velezaslužnega pokojnika ohranimo v častnem spominu.